

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

**Кафедра адміністративного, цивільного та господарського права
і процесу**

ПОГОДЖЕНО:

Завідувач кафедри адміністративного,
цивільного, господарського права і
процесу
доктор юридичних наук, професор
_____ Світлана Ніщимна
«___» _____ 2021 року

СИЛАБУС

**навчального курсу «Адміністративний процес»
галузь знань 26 «Цивільний захист»
спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»
форма навчання: денна**

РОЗРОБНИК:

професор кафедри, професор
доктор юридичних наук
_____Вадим КОВЕРЗНЕВ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри адміністративного,
цивільного та господарського права і
процесу
протокол № ___ від «___» _____ 2021 р.

Кредити та кількість
годин:

3 кредити ECTS; години: 20 лекційних, 20
семінарських, 4 практичних та 46 самостійна
робота.

Чернігів – 2021

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Програму навчальної дисципліни «Адміністративний процес» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є суспільні відносини, що виникають в процесі вирішення адміністративними судами спорів у сфері публічно-правових відносин.

Навчальний план передбачає вивчення дисципліни «Адміністративний процес» за денною формою навчання в обсязі 90 годин, в тому числі: 20 годин лекцій, 20 годин семінарських занять, 4 години практичних занять і 46 годин самостійної роботи; усього 3 кредити ЄСТС.

Лекційні заняття системно охоплюють увесь курс і допомагають здобувачам вищої освіти усвідомити та засвоїти основні положення адміністративного процесу.

Вивчення курсу «Адміністративний процес», передбачає не лише засвоєння теоретичного матеріалу та національного законодавства, але й практики його застосування Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду та Великою Палатою Верховного Суду.

Проведення *практичних занять* має на меті навчити майбутніх фахівців застосовувати набуті теоретичні знання та національне законодавство при вирішенні конкретних справ, що виникають у сфері публічних правовідносин.

Самостійна робота повинна мати місце у всіх формах занять: практичних, при виконанні контрольних робіт, опрацюванні нормативних матеріалів, тестуванні тощо.

Велике значення для вироблення навичок творчого підходу до вивчення курсу має організація самостійної роботи на науково-дослідному рівні, підготовка доповідей і виступи з ними на наукових конференціях.

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти полягає у підготовці ними рефератів і доповідей, передбачених планами практичних і семінарських занять, та виступах з ними.

Індивідуальна робота має на меті опрацювання відповідної теми за навчальними посібниками, збірниками законодавчих актів, науковими монографіями, періодичними виданнями, де висвітлюються нові теоретичні питання права та практика його застосування.

Мета курсу

Мета навчальної дисципліни «Адміністративний процес» полягає у наданні здобувачам вищої освіти комплексу необхідних знань, що стосуються поняття та змісту адміністративного процесу, його принципів, структури та основних напрямків розвитку адміністративно-юрисдикційного процесу, адміністративно-процедурної діяльності та адміністративного

судочинства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Адміністративний процес» курсанти і студенти повинні:

знати:

- зміст, ознаки і принципи адміністративного процесу, шляхи його удосконалення в світлі положень Концепції адміністративної реформи в Україні;
- основні теоретико - правові положення інституту адміністративного процесу;
- систему і структуру чинного адміністративно-процесуального законодавства України;
- систему суб'єктів адміністративного процесу;
- структуру адміністративного процесу;
- види адміністративних проваджень.

вміти:

- тлумачити чинне адміністративно-процесуальне законодавство, зокрема Кодекс про адміністративні правопорушення України, Кодекс адміністративного судочинства України під час розв'язання практичних завдань;
- застосовувати адміністративно-процесуальні норми у правоохоронній діяльності;
- складати окремі службові та адміністративно-процесуальні документи, приймати управлінські рішення.

ознайомитись з: правовими позиціями Європейського суду з прав людини та Верховного Суду щодо практики розв'язання публічно-правових спорів.

Міждисциплінарні зв'язки.

Навчальна дисципліна «Адміністративний процес» тісно взаємодіє з такими навчальними дисциплінами, як «Теорія держави і права», «Конституційне право України», «Адміністративне право», «Кримінальне право», «Цивільне право» тощо.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	Всього	у тому числі				всього	у тому числі			
		л	сем.	пр.	с. р.		л	п	сем	С. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 1. Загальні положення адміністративного процесу	16	4	4	-	8	-	-	-	-	-
Тема 2. Позовне провадження	30	6	6	2	16	-	-	-	-	-
Тема 3. Особливості позовного провадження окремих категорій адміністративних справ	8	2	2	-	4	-	-	-	-	-
Тема 4. Апеляційне провадження	12	2	2	2	6	-	-	-	-	-
Тема 5. Касаційне провадження	8	2	2	-	4	-	-	-	-	-
Тема 6. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виклбчними обставинами	8	2	2	-	4	-	-	-	-	-
Тема 7. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням рішень в адміністративних справах	2	2	2	-	4	-	-	-	-	-
ІСПИТ										
Усього годин	90	20	20	4	46	-	-	-	-	-

ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття

Готуючись до семінарського заняття здобувач вищої освіти має підготувати конспект питань, що містяться в плані відповідної теми. Наявність конспекту всіх питань та особиста присутність курсанта/студента на занятті є запорукою успішної роботи та отримання балів (їх кількість залежить від вашої активності та якості підготовки).

Плани семінарських занять

Тема 1. Загальні положення адміністративного процесу

1. Основні положення.
2. Адміністративна юрисдикція.
3. Склад суду. Відводи.
3. Учасники судового процесу.
4. Докази та доказування в адміністративному судочинстві.
5. Процесуальні строки.
6. Судові витрати.
7. Заходи процесуального примусу.
8. Забезпечення позову.

Література: основна: 1-3, 5; допоміжна: 7, 19-21, 23, 30, 32, 42.

Тема 2. Позовне провадження

1. Процесуальні заяви по суті справи.
2. Заяви з процесуальних питань.
3. Відкриття провадження в справі.
4. Підготовче провадження.
5. Відмова позивача від позову і примирення сторін.
6. Процедура розгляду справи по суті.
7. Зупинення і закриття провадження в справі. Залишення позову без розгляду.
8. Судові рішення.
9. Розгляд справ за правилами спрощеного позовного провадження.

Література: основна: 1- 6 ; допоміжна: 12-14, 17, 24, 28, 30, 37, 52.

Тема 3. Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ

1. Розгляд окремих категорій складних справ.
2. Справи щодо оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів владних повноважень.
3. Наслідки визнання нормативно-правового акту протиправним. Особливості провадження у справах щодо оскарження дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфіційної комісії суддів України.
4. Розгляд окремих категорій термінових адміністративних справ.
5. Особливості повідомлення учасників справи про час і місце розгляду справ.
6. Особливості обчислення процесуальних строків.
7. Особливості проголошення та вручення судових рішень.

Література: основна: 1, 5; допоміжна: 6, 7, 30, 32, 35, 37-40, 43, 46, 49.

Тема 4. Апеляційне провадження

1. Апеляційна скарга.
2. Суд апеляційної інстанції. Право на апеляційне оскарження.
3. Строк на апеляційне оскарження. Форма та зміст апеляційної скарги.
4. Відкриття апеляційного провадження.
5. Залишення апеляційної скарги без руху, повернення апеляційної скарги апеляційним судом. Відмова у відкритті апеляційного провадження.
6. Апеляційний розгляд. Підготовка справи до апеляційного розгляду.
7. Межі перегляду судом апеляційної скарги. Процедура апеляційного розгляду. Повноваження апеляційного суду.

Література: основна: 1, 4; допоміжна: 5, 8-11, 16, 18, 26, 29, 33, 45, 50.

Тема 5. Касаційне провадження

1. Касаційна скарга.
 2. Суд касаційної інстанції. Право на касаційне оскарження.
 3. Строк касаційного оскарження. Форма і зміст касаційної скарги.
- Порядок подання касаційної скарги.
4. Відкриття касаційного провадження.
 5. Залишення касаційної скарги без руху, повернення касаційної скарги.
- Відмова у відкритті касаційного провадження.
6. Касаційний розгляд. Підготовка справи до розгляду. Межі перегляду судом касаційної скарги
 7. Судові рішення суду касаційної інстанції. Окрема ухвала суду касаційної інстанції.

Література: основна: 1, 6; допоміжна: 1-5, 12, 25, 29, 34, 44, 49, 50.

Тема 6. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами

1. Підстави для перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.
2. Право подати заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.
3. Порядок і строк подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.
4. Форма та зміст заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.
5. Порядок подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.
6. Відкриття провадження за нововиявленими або виключними обставинами.
7. Відмова від заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.
8. Процедура перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.

Література: основна: 1, 4, 6; допоміжна: 5, 18, 31, 34, 37, 44, 47, 49, 51,

Тема 7. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень в адміністративних справах

1. Обов'язковість судових рішень.
2. Судові рішення, які виконуються негайно.
3. Порядок звернення судових рішень в адміністративних справах до виконання.
4. Виправлення помилки у виконавчому документі та визнання його таким, що не підлягає виконанню.
5. Зупинення виконання судового рішення.
6. Поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого листа до виконання.
7. Відстрочення і розстрочення виконання, зміна чи встановлення способу виконання судового рішення.

Література: основна: 1,4, 6; допоміжна: 6,7, 22, 27, 34, 46, 53.

Практичні заняття

Підготовка до практичного заняття передбачає опрацювання нормативно-правових актів, що регулюють господарську діяльність та судової практики з метою успішного виконання практичних завдань.

Завдання до практичних занять

Тема 2. Позовне провадження

Фабула справи:

01.09.2021 р. підполковник внутрішньої служби А., після звільнення зі служби в Чернігівській виправній колонії № 44, звернувся до Головного управління Пенсійного фонду України із заявою про призначення пенсії за вислугу років як такий, що має 25 календарних років служби.

10.09.2021 р. він отримав від управління пенсійного фонду лист в якому повідомлялося про відмову в призначенні пенсії через те, що надані документи не підтверджують необхідний для призначення пенсії стаж служби.

Завдання:

1. Здобувачі вищої освіти розбиваються на групи і далі діють як представники позивача (підполковника А.) та відповідача (Чернігівської виправної колонії № 44), при цьому під час підготовки до практичного заняття готують такі процесуальні документи:

- позовну заяву до Чернігівського окружного апеляційного суду з метою захисту прав підполковника А. на пенсійне забезпечення;
- відзив відповідача на позовну заяву;
- відповідь на відзив і заперечення.

2. Під час проведення практичного заняття серед здобувачів вищої освіти визначається склад суду, який повинен провести навчальне судове засідання та ухвалити по справі судове рішення.

Тема 4. Апеляційне провадження

1. Сторона, яка прогала справу в місцевому окружному суді, під час підготовки до практичного заняття готує апеляційну скаргу на рішення Чернігівського окружного адміністративного суду, а протилежна сторона – відзив на апеляційну скаргу.

2. Під час проведення практичного заняття серед курсантів (студентів) визначається склад суду, який повинен провести навчальне судове засідання з розгляду апеляційної скарги на рішення місцевого суду та постановити судове рішення.

ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Ряд питань навчальної дисципліни виносяться на самостійне опрацювання. Виконання самостійної роботи оцінюється окремо та є невід'ємною складовою успішного проходження курсу. Для виконання завдань самостійної роботи необхідно зробити конспект нижчезазначених питань. Кожне питання має бути ґрунтовно висвітлене в обсязі не менше двох сторінок рукописного тексту.

Питання, які виносяться на самостійне вивчення

1. Зміст повістки про виклик до суду та повістки-повідомлення. Порядок вручення повістки.

2. Виклик учасника справи до суду електронною поштою.

3. Виклик до суду особи, місце проживання (перебування) якої невідоме.

4. Підстави врегулювання спору за участю судді.

5. Порядок врегулювання спору за участю судді.

6. Строк врегулювання спору за участю судді.

7. Припинення врегулювання спору за участю судді.

8. Особливості провадження у зразковій справі.

9. Особливості провадження у типовій справі.

10. Судові рішення апеляційного суду.

11. Постанови апеляційного суду та порядок набрання нею законної сили.

12. Окрема ухвала апеляційного суду.

13. Підстави для передачі справи на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду.

14. Повноваження суду касаційної інстанції.

15. Судовий контроль за виконанням судових рішень.

16. Визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності, вчинених суб'єктом владних повноважень – відповідачем на виконання рішення суду.

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання виконуються у вигляді рукописного або друкованого есе обсягом до 3 (друкованих) сторінок чи реферату обсягом до 10 друкованих сторінок за темою, яка обирається з переліку питань, які виносяться на обговорення семінарських занять.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою відображеною в Таблиці 1

Таблиця 1

№	Назва теми	Всього балів	Форма заняття та		
			Лекції (ведення конспекту)	Семінари (конспектування, питань, виступ, доповнення)	Практичні Заняття (опрацювання матеріалів для підготовки, успішне виконання завдань)
1	Загальні положення адміністративного судочинства	5	1	8	-
2	Позовне провадження	5	1	12	7
3	Особливості позовного провадження окремих категорій адміністративних справ	5	1	4	-
4	Апеляційне провадження	9	1	4	6
5	Касаційне провадження	5	1	4	-
6	Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами	9	1	4	-
7	Процесуальні питання, пов'язані з виконанням рішень в адміністративних справах	5	1	4	-
Разом		60	7	40	13
ІСПИТ		40			
Всього		100 балів			

За ведення конспекту лекцій нараховується 1 бал за кожну тему, що повністю відображена у конспекті; таким чином, за роботу на лекціях курсант/студент може отримати до 7 балів.

Пропущені лекції підлягають відпрацюванню шляхом переписування конспекту та пред'явлення його викладачу.

Робота на семінарах оцінюється за наступними критеріями:

- для того аби отримати 1 бал слід брати участь в опрацюванні семінарських питань (надання правильних відповідей на питання викладача, висловлення власної точки зору з приводу обговорюваних проблемних питань);

- за виступ із доповіддю на питання за планом семінарського завдання можна отримати до 3 балів за умови, що відповідь буде змістовною та відповідати плановому питанню;

Усього за участь в семінарі можна отримати до 4 балів (за одне заняття).

Пропущений семінар відпрацьовується написанням письмової доповіді з винесених на обговорення питань, які зазначені в плані семінарського заняття, та відповідями на питання викладача за змістом семінару під час відпрацювання.

Підсумковий контроль з дисципліни відбувається у вигляді усного іспиту на якому курсант/студент може отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості наданих відповідей.

Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в Таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ІСПИТ

1. Завдання адміністративного судочинства.
2. Принципи адміністративного судочинства.
3. Форми адміністративного судочинства.
4. Правнича допомога при вирішенні справ в адміністративному суді.
5. Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система.
6. Адміністративна юрисдикція.
7. Склад суду. Відводи.
8. Учасники судового процесу.

9. Поняття доказів та їх характеристика.
10. Обовязковість доказування. Підстави звільнення від доказування.
11. Подання доказів і витребування доказів. Оцінка доказів. Наслідки пропусчення процесуальних строків.
12. Судові виклики і повідомлення.
13. Види судових витрат. Порядок зменшення розміру або звільнення від сплати судових витрат чи розстрочення їх сплати.
14. Порядок розподілу судових витрат.
15. Види заходів процесуального примусу, підстави і порядок їх застосування.
16. Підстави для забезпечення позову. Способи забезпечення позову.
17. Зміст і форма заяви про забезпечення позову. Порядок розгляду заяви про забезпечення позову.
18. Заміна способів забезпечення позову. Скасування заходів забезпечення позову.
19. Поняття процесуальних строків і порядок їх обчислення. Поновлення та продовження
20. Процесуальні заяви по суті справи.
21. Заяви з процесуальних питань.
22. Порядок пред'явлення позову. Залишення позову без руху, повернення позову. Відмова у відкритті провадження в справі.
23. Відкриття провадження в справі. Об'єднання і роз'єднання позовів.
24. Завдання підготовчого провадження і строк його проведення. Порядок проведення підготовчого засідання. Судові рішення у підготовчому засіданні.
25. Підстави врегулювання спору за участю судді. Порядок і строк врегулювання спору за участю судді.
26. Порядок відмови позивача від позову та її прийняття судом. Примирення сторін. Виконання умов примирення.
27. Завдання і строки розгляду справи по суті. Процедура розгляду справи судом.
28. Фіксування судового процесу технічними засобами.
29. Підстави зупинення провадження в справі.
30. Підстави для закриття провадження в справі.
31. Підстави для залишення позову без розгляду.
32. Наслідки закриття провадження в справі та зупинення провадження в справі.
33. Види судових рішень та вимоги, що ставляться до судових рішень.
34. Проголошення судового рішення. Додаткове судове рішення.
35. Особливості розгляду справ щодо оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів владних повноважень.

36. Особливості провадження у справах щодо оскарження дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

37. Особливості провадження у виборчих справах.

38. Особливості провадження у справах щодо втручання у права на мирне зібрання.

39. Особливості провадження у справах щодо оскарження дій та бездіяльності державного виконавця.

40. Особливості провадження у справах щодо примусового видворення іноземців та осіб без громадянства з України.

41. Особливості провадження у справах щодо затримання іноземців та осіб без громадянства.

42. Особливості провадження у зразковій справі.

43. Особливості провадження у типовій справі.

44. Право на апеляційне оскарження. Ухвали, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку. Строк на апеляційне оскарження.

45. Форма та зміст апеляційної скарги. Порядок подання апеляційної скарги.

46. Залишення апеляційної скарги без руху, повернення апеляційної скарги апеляційним судом. Відмова у відкритті апеляційного провадження.

47. Відкриття апеляційного провадження. Надіслання апеляційної скарги та додатків. Приєднання до апеляційної скарги. Доповнення, зміни, відкликання апеляційної скарги чи відмова від неї. Відзив на апеляційну скаргу. Закриття апеляційного провадження.

48. Підготовка справи до апеляційного розгляду. Межі перегляду судом апеляційної скарги.

49. Процедура апеляційного розгляду. Повноваження апеляційного суду

50. Судові рішення апеляційного суду. Зміст постанови апеляційного суду та порядок набрання нею законної сили. Окрема ухвала апеляційного суду.

51. Суд касаційної інстанції. Право на касаційне оскарження. Строк касаційного оскарження.

52. Форма і зміст касаційної скарги. Порядок подання касаційної скарги.

53. Залишення касаційної скарги без руху, повернення касаційної скарги. Відмова у відкритті касаційного провадження.

54. Відкриття касаційного провадження. Надіслання копій касаційної скарги та додатків іншим учасникам справи. Приєднання до касаційної скарги. Доповнення, зміна, відкликання касаційної скарги чи відмова від неї. Відзив на касаційну скаргу. Закриття касаційного провадження.

55. Підготовка справи до розгляду. Межі перегляду судом касаційно скарги.

56. Процедура касаційного розгляду.

57. Підстави для передачі справи на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду.

58. Повноваження суду касаційної інстанції. Судові рішення суду касаційної інстанції. Окрема ухвала суду касаційної інстанції.

59. Підстави для перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.

60. Право подати заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.

61. Порядок і строк подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.

62. Форма та зміст заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.

63. Порядок подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.

64. Відкриття провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Відмова від заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.

65. Процедура перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.

66. Судове рішення за наслідками провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

67. Обов'язковість судових рішень. Судові рішення, які виконуються негайно.

68. Порядок звернення судових рішень в адміністративних справах до виконання.

69. Виправлення помилки у виконавчому документі та визнання його таким, що не підлягає виконанню.

70. Зупинення виконання судового рішення.

71. Поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого листа до виконання.

72. Примирення сторін у процесі виконання.

73. Відстрочення і розстрочення виконання, зміна чи встановлення способу виконання судового рішення.

74. Заміна сторони виконавчого провадження.

75. Поворот виконання судових рішень.

76. Судовий контроль за виконанням судових рішень.

77. Визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності, вчинених суб'єктом владних повноважень – відповідачем на виконання рішення суду.

Політика академічної доброчесності

Прослуховуючи навчальний курс, курсант/студент погоджується дотримуватися принципів академічної доброчесності, зокрема:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів);
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів (студентів, слухачів).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Кодекс адміністративного судочинства: Закон України від 06.07.2005 № 2747-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35-36, № 37. Ст. 446.
2. Конституція України: Відомості Верховної Ради України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР II. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Кодекс України від 07.12.1984 р. № 8073-Х. Дата оновлення: 08.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 30.08.2021).
4. Адміністративне судочинство: навч. посіб. / І.М. Балакарева, І.В. Бойко, Я.С. Зелінська та ін.; за заг. ред. Н.Б. Писаренко. Харків: Право, 2016. 312 с.
5. Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні: посіб. для підгот. до зовніш. незалеж. оцінювання / І.М. Балакарева, М.І. Белікова, І.В. Бойко та ін.; за заг. ред. Н.Б. Писаренко. Харків: Право, 2019. 190 с.
6. Писаренко Н.Б. Засади адміністративного судочинства (сучасний український контекст): монографія. Харків: Право, 2019. 248 с.
7. Бояринцева М. А. Принципи діяльності адміністративного суду в Україні в аспекті імплементації європейських стандартів судочинства : монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 479 с.

Допоміжна:

1. Боднар С.В., Кузьмін Д.Л. Особливості касаційного провадження перегляду рішень адміністративного суду за винятковими обставинами. *Young Scientist*. 2018. № 7 (59). С. 223-228.
2. Бояринцева М. А. Інстанційність судового розгляду адміністративного позову як гарантія забезпечення прав і свобод.. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2018. № 3. С.99-103.
3. Бояринцева М. А. Касаційний розгляд адміністративного позову як одна з гарантій захисту прав громадян. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*. 2018. № 6. – С.36-41.
4. Бояринцева М.А. Адміністративний суд як складова судової системи в Україні. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 6. С. 201-204.

5. Бояринцева М.А. Організаційно-правова структура адміністративного суду в умовах імплементації європейських принципів судочинства в Україні (на прикладі Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Юриспруденція»*. 2018. № 35. Т. 1. С. 88-90.
6. Будзан Л. . Представництво в адміністративному судочинстві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2013. 16 с.
7. Віхров О.П., Коверзнев В.О. До питання про критерії розмежування господарської та адміністративної юрисдикції. *Вісник господарського судочинства*. 2011. № 2. С. 110-118.
8. Гальонкін С. А. Адміністративно-правове забезпечення апеляційного провадження в Україні : дис...канд. юрид. наук (доктора філософії) : 12.00.07. Суми, Університет сучасних знань; Сумський державний університет, 2018. 232 с.
9. Гальонкін С. А. Напрямки та предмет адміністративно-правового забезпечення апеляційного провадження в Україні. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Вип. 5. С. 141–146.
10. Гальонкін С. А. Правові засади апеляційного провадження в Україні та місце серед них адміністративно-правового регулювання. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Вип. 4. С. 134– 138.
11. Гальонкін С. А. Сутність та елементи механізму адміністративноправового забезпечення апеляційного провадження в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. Вип. 6. Том 4. С. 133–137.
12. Діткевич І.І. Адміністративна процесуальна правосуб'єктність : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2011. 20 с.
13. Дорохіна Ю.А. Розгляд справ в адміністративному судочинстві за правилами спрощеного позовного провадження. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2020. Том 31 (70). № 4. С. 122-127.
14. Завальнюк І.В. Спрощене провадження в адміністративному судочинстві України : автореф. ... дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2017. 22 с.
15. Заяць В.С. Правове регулювання участі представника у судовому адміністративному процесі : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2011. 23 с.
16. Кайдашев Р. П. Перегляд судових рішень в адміністративному процесі України : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.07. Київ: Міжрегіональна академія управління персоналом, 2016. 513 с.
17. Катаєва Е.В. Юрисдикція адміністративних судів України щодо вирішення адміністративних справ : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 22 с.
18. Коверзнев В.О. Дихотомія права як критерій визначення сфери діяльності адміністративного суду. *Юридична Україна*. 2013. № 7. С. 24-28.

19. Коверзнев В.О. Засади розмежування юрисдикції загальних і адміністративних судів України при вирішенні окремих категорій справ. *Вісник Вищого адміністративного суду України*. 2013. № 3. С. 62-68.

20. Коверзнев В.О. Розмежування юрисдикції адміністративних і господарських судів України: проблеми теорії та практики. *Форум права*. 2013. № 2. С. 114-121.

21. Коверзнев В.О. Сутність приватних і публічних правовідносин та принципи їх розмежування. *Публічне і приватне право: проблеми методології, теорії та практики*: Збірник матеріалів юридичної науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальна юриспруденція» (м. Київ, 14 травня 2013 р.). Тези наукових доповідей. Київ, 2013. С. 27-31. URL: www.LegalActiviti.com.ua.

22. Колісник С.А., Тильчик В.В. Іноземний досвід регулювання витрат, пов'язаних із розглядом судами публічно-правових спорів. *Право і суспільство*. 2020. № 6-2. Ч. 1. С. 199-207.

23. Коробенко С. В. Наукові погляди щодо сутності категорій «адміністративний процес», «юрисдикція», «адміністративна юрисдикція» як основи визначення адміністративно-процесуальних проваджень в діяльності митних органів. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Вип. 2, Т. 5. С. 117– 124.

24. Короєд С.О. Інститут спрощеного позовного провадження за проектом нової редакції Кодексу адміністративного судочинства України. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія: Право*. 2017. № 3. С. 123-128.

25. Лисенко Ю.О. Представництво в адміністративному процесі : автореф. дис. ... канд.. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2018. 22 с.

26. Михайлов О.М. Суб'єкти адміністративного процесу (судочинства): підходи до класифікації. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2014. № 6. С. 131–138.

27. Пашенко К.С. Взаємозв'язок судових витрат з основними засадами адміністративного судочинства в Україні. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2012. № 1. С. 68–72.

28. Поворознюк М.І. Ознаки позовного провадження як процесуальної сфери реалізації права на захист в адміністративному суді. *Часопис Київського університету права*. 2014. № 2. С. 161–164.

29. Поляков І. С. Перегляд рішень окружних адміністративних судів в апеляційному провадженні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 194 с.

30. Пчелін В. Б. Організація адміністративного судочинства України: правові засади : монографія / В. Б. Пчелін. Харків : У справі, 2017. 488 с.

31. Пчелін В.Б. Поняття, види й особливості процесуального представництва в адміністративному судочинстві України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. Випуск 3 (9). Том 2. С. 141–144.

32. Тильчик В.В. Передумови побудови нової моделі вирішення спорів в сфері публічно-правових відносин у вимірі міжнародних стандартів судочинства. *Юридичний бюлетень*. 2018. № 8. С. 264–271.

33. Фролов Ю.М. Адміністративні процедури: зміст та процедури. *Форум права*. 2013. № 3. С. 692–698.

34. Цвіркун Ю.І. Деякі особливості процесуального розсуду суду за результатами оцінки рішень, дій чи бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2019. № 54. С. 208–214.

35. Цвіркун Ю.І. До питання здійснення судового контролю за діяльністю виборчих комісій під час місцевих виборів. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. № 6(21). Т. 1. С. 164–169.

36. Цвіркун Ю.І. До питання повноважень адміністративних судів під час вирішення справ щодо оскарження рішень, дій та бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації. *Адміністративне право і процес*. 2017. № 2(20). С. 59–68. 15

37. Цвіркун Ю.І. Значення адміністративних процедур при вирішенні публічно-правових спорів із колегіальними суб'єктами публічної адміністрації. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. № 3(18). С. 101–105.

38. Цвіркун Ю.І. Колегіальний суб'єкт публічної адміністрації в адміністративному судочинстві як учасник справи: концептуалізація поняття. *Юридичний бюлетень*. 2018. № 6. С. 139–147.

39. Цвіркун Ю.І. Оскарження в адміністративному судочинстві рішень, дій та бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації: проблеми теорії і практики : монографія. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2019. 464 с.

40. Цвіркун Ю.І. Оскарження в адміністративному судочинстві рішень, дій та бездіяльності такого колегіального суб'єкта публічної адміністрації, як Центральна виборча комісія. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2016. № 41. Т. 2. С. 87–91.

41. Цвіркун Ю.І. Оскарження рішень, дій або бездіяльності Центральної виборчої комісії щодо встановлення нею результатів виборів чи всеукраїнського референдуму за новою редакцією Кодексу адміністративного судочинства України. *Право України*. 2018. № 2. С. 148–163.

42. Цвіркун Ю.І. Правовий прецедент як стримуючий чинник допущення протиправності колегіальними суб'єктами публічної адміністрації. *Правова позиція*. 2019. № 1(22). С. 70–80.

43. Цвіркун Ю.І. Про удосконалення виконання судових рішень Центральною виборчою комісією України. *Адміністративне право і процес*. 2016. № 4(18). С. 92–100.

44. Цвіркун Ю.І. Проблемні питання виконання судових рішень колегіальними суб'єктами публічної адміністрації у справах, пов'язаних із

виборчим процесом чи процесом референдуму. *Вісник Запорізького національного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2017. № 1. С. 80–91.

45. Цвіркун Ю.І. Проблемні питання щодо вирішення справ із відносин публічної служби, відповідачами у яких є колегіальні суб'єкти публічної адміністрації. *Вісник Запорізького національного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2017. № 2. С. 98–108.

46. Цвіркун Ю.І. Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах, відповідачами в яких є колегіальні суб'єкти публічної адміністрації. *Право та державне управління*. 2019. № 2. Т. 2. С. 66–75.

47. Цвіркун Ю.І. Сутність феномену публічно-правових спорів про оскарження рішень, дій чи бездіяльності колегіального суб'єкта публічної адміністрації. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія «Юридичні науки»*. 2019. Т. 30(69). № 1. С. 69–77.

48. Цвіркун Ю.І. Формально-юридичні та фактичні підстави участі колегіальних суб'єктів публічної адміністрації в адміністративному судочинстві. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2018. № 35. Т. 1. С. 69–73.

49. Цвіркун Ю.І. Характеристика суб'єктів адміністративного процесу у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації. *Право і суспільство*. 2019. № 1. Ч. 2. С. 98–106.

50. Цвіркун Ю.І. Щодо втручання адміністративного суду у розсуд колегіальних суб'єктів публічної адміністрації. *Актуальні проблеми держави і права*. 2019. № 82. С. 261–272.

51. Цвіркун Ю.І. Щодо питання відповідальності представницьких органів місцевого самоврядування за невиконання судових рішень в адміністративних справах. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. Вип. 6. Т. 2. С. 144–149.

52. Черникова А.О. Диференціація процесуальної форми адміністративного судочинства України: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2017. 225 с.

53. Шейко Р.І. Витрати в адміністративному процесі за законодавством України: питання теорії та практики : автореф дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07. Запоріжжя, 2011. 20 с.

54. Адміністративне судочинство: підручник / за заг. ред. Т.О. Коломоець. 2-е вид., перероб. і допов. Київ: Істина, 2011. 304 с.

55. Адміністративне судочинство в Україні: теорія, правове регулювання, практика : монографія / С.В. Кивалов та ін.; за заг. ред. С.В. Кивалова, Л.Р. Білої-Тіунової. Одеса: Фенікс, 2013. 392 с.

56. Писаренко Н.Б., Сьоміна В.А. Адміністративно-правові спори (удосконалення порядку вирішення): монографія. 2-ге вид., зі змін. та допов. Харків: Право, 2012. 136 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Сайт Верховної Ради України [URL:www.rada.kiev.ua](http://www.rada.kiev.ua).
2. Інформаційна сторінка системи судоустрою України
[URL:www.court.gov.ua](http://www.court.gov.ua).
3. Сервер Верховного суду України [URL:www.scourt.gov.ua](http://www.scourt.gov.ua).
4. Сайт Міністерства юстиції України
[URL://www.minjust.gov.ua/ukr_notar](http://www.minjust.gov.ua/ukr_notar).
5. Сайт Конституційного Суду України [URL:http://www.ccu.gov.ua](http://www.ccu.gov.ua).